

ORDYNACJA PODATKOWA

ORZECZNICTWO
PIŚMIENNICTWO

Małgorzata Niezgódka-Medek
Marek Szubiakowski

Wolters Kluwer

ORDYNACJA PODATKOWA

ORZECZNICTWO
PIŚMIENNICTWO

Małgorzata Niezgódka-Medek
Marek Szubiakowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 5 stycznia 2023 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne
Wioletta Kowalska Violet Design

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-162-9

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

WSTĘP

Przez pierwszą część dwudziestolecia międzywojennego prawo podatkowe było normowane przepisami odziedziczonymi po ustawodawstwach państw zaborczych. Z czasem regulacje te były zastępowane przepisami zawartymi w nowych aktach podatkowego prawa materialnego. Przy czym rozrzucone regulacje proceduralne były umieszczane w ustawach podatkowych, regulując pobór poszczególnych podatków. Taki stan rzeczy wynikał z kilku przyczyn. Należy do nich zaliczyć bardzo złożoną sytuację kraju po odzyskaniu niepodległości. Problemy wynikające z wojny polsko-bolszewickiej, kryzys gospodarczy, a zwłaszcza ogromna inflacja powodowały skupienie się ustawodawcy na rozwiązaniach prawa materialnego, a nie na ujednoczeniu kształtu zobowiązań podatkowych czy porządkowaniu gwarancji procesowych. Potrzeby państwa koncentrowały się na skuteczności i szybkości poboru podatków, ponieważ wobec dużej inflacji upływ czasu w zakresie realizacji obowiązków podatkowych zamieniał w fikcję proces gromadzenia środków budżetowych.

W literaturze proponowany jest podział okresu od 1918 do 1934 r., a zatem do czasu uchwalenia Ordynacji podatkowej, ilustrujący etapy charakteryzujące się określonymi, dominującymi w nich zjawiskami, związane z ewolucją prawa podatkowego w Polsce:

- wyrównanie obciążeń podatkowych poszczególnych terenów Polski (od 1918 r. do I połowy 1920 r.),
- wprowadzenie w Polsce jednolitego systemu podatkowego (od II połowy 1920 r. do 1923 r.),
- ostateczne wykształcenie podstawowych konstrukcji polskiego systemu podatkowego (lata 1924–1925),
- stabilizacja polskiego systemu podatkowego (lata 1926–1934)¹.

Stabilizacja systemu podatkowego prawa materialnego w pierwszej połowie lat trzydziestych pozwoliła na podjęcie prac nad stworzeniem mniej lub bardziej jednolitej procedury wymiaru podatków. Dążąc do stworzenia regulacji, która normowałaby proces ustalenia podatkowego stanu faktycznego oraz proces stosowania prawa materialnego, podjęto prace nad stworzeniem aktu prawnego integrującego nie tylko regulację podatkową, lecz także przepisy, które dziś zaliczamy do prawa karnego skarbowego. Efektem prac sejmowych było uchwalenie ustawy z 15.03.1934 r. – Ordynacja podatkowa². Ordynacja podatkowa regulowała przepisy ogólnego prawa podatkowego, zobowiązania podatkowe, postępowanie podatkowe, prawo karne skarbowe. W literaturze prezentowany jest pogląd, że było to dążenie do uregulowania w jednym akcie prawnym instytucji prawa podatkowego,

¹ R. Mastalski, *Wymiar podatków w Polsce w latach 1918–1934*, Acta UWr 1976, t. 7, s. 90.

² Dz.U. Nr 39, poz. 346 ze zm.

które można nazwać instytucjami ogólnymi³. Sama koncepcja aktu nie była w warunkach europejskich czymś nowym. Wzorcem do budowy aktu była ordynacja podatkowa Rzeszy z 13.12.1919 r.⁴, która obowiązywała na terenie górnośląskiej części województwa śląskiego do czasu wprowadzenia Ordynacji podatkowej z 1934 r. czy też ustawa czechosłowacka z 15.03.1927 r. Przy okazji przyjęcia Ordynacji podatkowej porządkowano też ustrój organów administracji skarbowej, kładąc nacisk na powierzenie wymiaru podatków, w pierwszej instancji, pracownikom aparatu skarbowego przy ograniczeniu udziału czynnika społecznego. Model ten przetrwał do czasu uchwalenia obowiązującej Ordynacji podatkowej.

Choć oceny tego aktu są w literaturze generalnie pozytywne, to ustawodawca bardzo szybko przystąpił do wprowadzania szerokich modyfikacji. Ich efektem była głęboka zmiana samej filozofii przyjętych rozwiązań⁵. Ze względu na obszerny zakres zmian oraz systemowe znaczenie aktu zdecydowano o konieczności zastosowania rzadko stosowanego w okresie międzywojennym tekstu jednolitego⁶.

O znaczeniu, jakie przypisywano regulacji Ordynacji podatkowej, świadczy też okoliczność, że Ordynacja została przyjęta aktem rangi ustawowej. Jest to ważne z tego względu, że w czasie powstawania Ordynacji bardzo szeroko stosowana była forma rozporządzenia z mocą ustawy jako instrumentu pozwalającego nie tylko na szybkie przyjęcie aktu, lecz także zapewniającego brak zmian przedłożonego tekstu wprowadzanych w toku parlamentarnego procesu legislacyjnego. Ze względu na specjalistyczny charakter regulacji ustawa została przyjęta niemal bez ingerencji w przedłożony tekst.

Wkrótce po zakończeniu drugiej wojny światowej w związku ze zmianami ustrojowymi zrezygnowano z rozwiązań Ordynacji podatkowej. Materia zawarta w tym akcie została podzielona pomiędzy ustawę o Ministrze Skarbu, dekret z 16.05.1946 r. o zobowiązaniach podatkowych⁷ oraz dekret z 16.05.1946 r. o postępowaniu podatkowym⁸. Regulacja dekretu była wielokrotnie zmieniana i w chwili utraty przez ten akt mocy obowiązującej w 1980 r. obowiązywał tekst jednolity z 1963 r.⁹

Budowa dekretu o postępowaniu podatkowym był oparta na dwóch źródłach regulacji. Stanowiła konglomerat rozwiązań prawnych zaczerpniętych z rozporządzenia o postępowaniu administracyjnym z 22.03.1928 r.¹⁰ oraz wybranych przepisów Ordynacji podatkowej z 1934 r. Dodatkowo do tekstu włączono wiele rozwiązań z zakresu zobowiązań podatkowych. Szczególną cechą dekretu było ograniczenie środków prawnych służących wzruszeniu decyzji ostatecznej, co w połączeniu z rezygnacją z kontroli sądowej po drugiej wojnie światowej wyrażnie uszczuplało możliwości działania strony w wypadku zamiaru podważenia decyzji kończącej postępowanie podatkowe.

³ B. Brzeziński, *Przedwojenna ordynacja podatkowa a współczesne standardy ogólnego prawa podatkowego*, „Toruński Rocznik Praw Człowieka i Pokoju” 1993/1, s. 179.

⁴ Dz.U. Rzeszy z 1919 r.

⁵ R. Mastalski, *Ochrona interesu podatnika w postępowaniu wymiarowym według ordynacji podatkowej z 15 marca 1934 r.*, Acta UW r 1973, t. 4, s. 79.

⁶ Dz.U. Nr 39, poz. 346 ze zm.

⁷ Dz.U. Nr 27, poz. 173 ze zm.

⁸ Dz.U. Nr 27, poz. 174 ze zm.

⁹ Dz.U. Nr 11, poz. 60 ze zm.

¹⁰ Dz.U. Nr 36, poz. 341 ze zm.

Reasumując, stan prawny w zakresie regulacji prawa podatkowego w sferze zobowiązań i postępowania był stosunkowo złożony. Ustawodawca wprowadzał też modyfikacje stanu prawnego w innych ustawach towarzyszących wymienionym aktom¹¹.

Należy też przypomnieć, że w zakresie postępowania obowiązywało do końca roku 1960 rozporządzenie z 22.03.1928 r. o postępowaniu administracyjnym równoległe z dekretem o postępowaniu podatkowym. Wraz z wejściem w życie obowiązującego do dziś Kodeksu postępowania administracyjnego z 14.06.1960 r.¹², dekret o postępowaniu podatkowym należał zgodnie z art. 194 § 2 pkt 7 k.p.a. (w pierwotnej numeracji tekstu z 1960 r.) do postępowań wyłączonych spod regulacji tego aktu.

Fundamentalną zmianą w budowie i treści regulacji prawnej było przywrócenie sądowej kontroli administracji i gruntowna zmiana Kodeksu postępowania administracyjnego, co nastąpiło na mocy ustawy z 31.01.1980 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego¹³. Na mocy tej ustawy reaktywowano sądownictwo administracyjne, ale też rozciągnięto przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego na postępowanie podatkowe. Równoległe z uchwaleniem tej ustawy prowadzone były prace w celu przyjęcia nowych rozwiązań w zakresie zobowiązań podatkowych. W toku prac legislacyjnych zakładano, że akty te wejdą w życie jednocześnie. Tak się jednak nie stało. Przeciagające się prace nad ustawą o zobowiązaniach podatkowych spowodowały, że weszła w życie dopiero 1.01.1981 r.¹⁴

Konsekwencje rozwiązań przyjętych w wyniku reformy z roku 1980 trudno ocenić pozytywnie. Stworzono stan prawny, w którym tylko pozornie postępowanie dekretowe zastąpiono przepisami administracyjnej procedury ogólnej. Zastosowano bowiem rozwiązanie, zgodnie z którym do postępowania podatkowego miały zastosowanie przepisy działu I i II k.p.a., ze zmianami wynikającymi z rozwiązań szczególnych zawartych w dziale III k.p.a. Oznaczało to, że jeżeli przedmiotem postępowania były zobowiązania podatkowe, przepisy działu III uzupełniały lub zastępowały rozwiązania zawarte w dwóch pierwszych działach. Stopień komplikacji przyjętych rozwiązań pogłębiał fakt, że w przepisach działu III k.p.a. zawarto wiele upoważnień dla Rady Ministrów i Ministra Finansów do wprowadzenia odrębnych rozwiązań (np. art. 164, art. 165 § 2, art. 175 § 2 czy art. 179 k.p.a.). Także wiele regulacji zostało zawartych poza przytoczonymi aktami¹⁵. Zwłaszcza należy tu wskazać powołaną już ustawę o zobowiązaniach podatkowych, która uzupełniała wskazane rozwiązania np. w zakresie wykonalności decyzji czy właściwości organów.

Kolejnym etapem postępujących zmian omawianych uregulowań było wprowadzenie do systemu prawnego ustawy z 28.09.1991 r. o kontroli skarbowej¹⁶, któ-

¹¹ K. Jandy-Jendroška, J. Jendroška, *System jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego* [w:] *System prawa administracyjnego*, t. 3, red. T. Rabska, J. Łętowski, Wrocław 1978, s. 165.

¹² Dz.U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.

¹³ Dz.U. Nr 4, poz. 8 ze zm.

¹⁴ Ustawa z 19.12.1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. Nr 27, poz. 111 ze zm.).

¹⁵ Por. rozporządzenie Rady Ministrów z 16.02.1989 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych na niektóre rodzaje świadczeń pieniężnych oraz określenia właściwości organów podatkowych w zakresie umarzania zaległości podatkowych (Dz.U. Nr 6, poz. 40 ze zm.).

¹⁶ Dz.U. Nr 100, poz. 442 ze zm.

USTAWA

z dnia 29 sierpnia 1997 r.

ORDYNACJA PODATKOWA

(tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2651; zm.: Dz.U. z 2022 r. poz. 2707)

DZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. [Zakres przedmiotowy]

Ustawa normuje:

- 1) **zobowiązania podatkowe;**
- 2) **informacje podatkowe;**
- 3) **postępowanie podatkowe, kontrolę podatkową i czynności sprawdzające;**
- 4) **tajemnicę skarbową.**

ORZECZNICTWO

Postępowanie podatkowe reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.), o czym stanowi określony w jej art. 1 pkt 3 zakres przedmiotowy. Tym samym niezasadne są zarzuty naruszenia art. 7 i 77 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096).

wyrok WSA w Poznaniu z 14 sierpnia 2019 r., I SA/Po 395/19, CBOSA

Zgodnie z art. 3 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.) przepisów tej ustawy nie stosuje się do spraw uregulowanych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, z wyjątkiem przepisów działów IV, V i VIII. Te stosowane wyjątkowo w sprawach z zakresu podatków regulacje kodeksu postępowania administracyjnego dotyczą natomiast udziału prokuratora (dział IV) oraz postępowania w sprawach skarg i wniosków (dział VIII). Dział V zawiera zaś przepisy już nieobowiązujące.

postanowienie NSA z 7 lipca 2020 r., I FZ 99/20, CBOSA

W postępowaniu podatkowym, a w takim wydano decyzje, od których wniesiono skargi do WSA w Szczecinie, nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, lecz przepisy Ordynacji podatkowej, o czym stanowią art. 3 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 1 i art. 2 § 1 pkt 1 o.p. Tym samym organy podatkowe, działając na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej, nie mogły naruszyć przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, wymienionych w zarzucie kasacyjnym nr 2, tj. art. 7, art. 76 § 1, art. 77 § 1 i art. 80. Wobec braku powołania w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia odpowiednio art. 122, art. 194 § 1, art. 187 § 1 oraz art. 191 o.p., będących wprawdzie odzwierciedleniem norm wyrażonych w art. 7, art. 76 § 1, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a., poza granicami rozpoznania sprawy pozostawała prawidłowość zastosowania tych przepisów.

wyrok NSA z 17 lipca 2020 r., II FSK 1107/20, CBOSA

!! Obawa, o której traktuje art. 33b pkt 2 o.p., musi być realna i w dużym stopniu prawdopodobna. W tym kontekście wskazać należy na trudności, na jakie zwrócił uwagę NSA w wyroku z dnia 19 listopada 2009 r., I FSK 1383/08 (www.orzeczenia.nsa.gov.pl), przy stosowaniu klasycznych, tradycyjnych środków dowodowych dla wykazania stanu obawy. Jak podkreślono w uzasadnieniu tego wyroku, z jednej strony przesłanki warunkujące możliwość sięgnięcia do instytucji zabezpieczenia nawiązują do sytuacji już istniejącej (stan obawy), z drugiej natomiast do przyszłości (groźba niewykonania zobowiązania podatkowego).

wyrok WSA w Olsztynie z 6 września 2012 r., I SA/OI 369/12, CBOSA

! Skoro wyliczenie zawarte w art. 33b o.p. stanowi jedynie przykładowe wyliczenie wybranych okoliczności, które mogą uzasadniać stan „obawy” niewykonania zobowiązania podatkowego, to organy podatkowe mogą za pomocą wszelkich argumentów, popartych ustalonymi w sprawie okolicznościami, wykazywać, że istnieje groźba niewykonania zobowiązania podatkowego w przyszłości, uzasadniająca sięgnięcie do instytucji zabezpieczenia. W celu ustalenia wystąpienia przesłanek zastosowania zabezpieczenia organy mogą sięgać po wszelkie dowody, w tym dowody pochodzące z kontroli podatkowej lub postępowania wymiarowego.

wyrok NSA z 24 października 2014 r., II FSK 2579/12, CBOSA

! Treść art. 33b pkt 2 o.p. wskazuje, że zabezpieczenie zobowiązań wynikających z decyzji w sprawie odpowiedzialności osób trzecich obejmuje ściśle określony krąg podmiotów (katalog zamknięty), które mogą być odpowiedzialne za zaległości podatkowe podatników. Oznacza to, że zabezpieczenie dokonywane na zasadach uregulowanych w Ordynacji podatkowej, to jest przed powstaniem zobowiązania z tytułu odpowiedzialności osoby trzeciej, może dotyczyć tylko ściśle określonych osób.

wyrok WSA w Gliwicach z 27 marca 2019 r., III SA/GI 30/19, CBOSA

! Jak stanowi przepis art. 33b pkt 2 o.p., przepis art. 33 stosuje się odpowiednio do zabezpieczenia na majątku osób, o których mowa w art. 115, 116 i 116a o.p., po doręczeniu im decyzji orzekającej o odpowiedzialności podatkowej za zaległości podatkowe spółki lub innej osoby prawnej, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że zobowiązanie nie zostanie przez spółkę lub inną osobę prawną wykonane, a w szczególności gdy spółka lub inna osoba prawna trwale nie uiszcza wymagalnych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym lub dokonuje czynności polegających na zbywaniu majątku, które mogą utrudnić lub udaremnić egzekucję; decyzja o zabezpieczeniu wygasa, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości albo w części bezskuteczna.

wyrok NSA z 23 marca 2021 r., II FSK 2080/19, CBOSA

PIŚMIENNICTWO

Gorąca-Paczuska J., *Skutki doręczenia decyzji o zabezpieczeniu z pominięciem pełnomocnika ustanowionego w postępowaniu podatkowym*, MonPod 2020/11, s. 29–31

odpowiedzi na pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją RP.

wyrok NSA z 23 października 2012 r., I GSK 574/11, CBOSA

PIŚMIENNICTWO

Litwińczuk H., *Odpowiedzialność odszkodowawcza za wadliwą decyzję podatkową*, SI 2007/47, s. 177

Art. 261. (uchylony)

ROZDZIAŁ 22 KARY PORZĄDKOWE

Art. 262. [Zakres przedmiotowy stosowania kar porządkowych w postępowaniu podatkowym; procesowe kary porządkowe]

§ 1. Strona, pełnomocnik strony, świadek lub biegły, którzy mimo prawidłowego wezwania organu podatkowego:

- 1) nie stawili się osobiście bez uzasadnionej przyczyny, mimo że byli do tego zobowiązani, lub
- 2) bezzasadnie odmówili lub nie dokonali w terminie wyznaczonym w wezwaniu złożenia wyjaśnień, zeznań, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin, przedłożenia tłumaczenia dokumentacji obcojęzycznej lub udziału w innej czynności, lub
- 2a) bezzasadnie odmówili okazania lub nie przedstawili w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach, lub
- 3) bez zezwolenia tego organu opuścili miejsce przeprowadzenia czynności przed jej zakończeniem,

mogą zostać ukarani karą porządkową do 3300 zł²¹.

§ 1a. Jeżeli stroną jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, organ podatkowy może ukarać karą porządkową osobę, która według przepisów dotyczących ustroju danej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej jest jej ustawowym reprezentantem, członkiem organu uprawnionego do jej reprezentowania lub jest upoważniona do prowadzenia jej spraw. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio.

²¹ Kwota podana zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 3 sierpnia 2022 r. (M.P. poz. 773).

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osoby, która wyraziła zgodę na powołanie jej na biegłego.

§ 3. Przepis § 1 stosuje się również do:

- 1) osób trzecich, które bezzasadnie odmawiają okazania przedmiotu oględzin;
- 2) uczestników rozprawy, którzy poprzez swoje niewłaściwe zachowanie utrudniają jej przeprowadzenie;
- 3) osób, którym podatnik zlecił prowadzenie lub przechowanie ksiąg podatkowych lub dokumentów będących podstawą zapisów w tych księgach (biura rachunkowe), jeżeli osoby te bezzasadnie odmówią okazania lub nie przedstawią w wyznaczonym terminie ksiąg rachunkowych lub dokumentów będących podstawą zapisów w tych księgach.

§ 4. Kary porządkowej, o której mowa w § 1, nie stosuje się, jeżeli dokonanie czynności jest uzależnione od wyrażenia zgody przez stronę lub innego uczestnika postępowania, a zgoda taka nie została wyrażona.

§ 5. Karę porządkową nakłada się w formie postanowienia, na które służy zażalenie.

§ 5a. Termin płatności kary porządkowej wynosi 7 dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w § 5.

§ 6. Organ podatkowy, który nałożył karę porządkową, może, na wniosek ukaranego, złożony w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o nałożeniu kary porządkowej, uznać za usprawiedliwione niestawienie lub niewykonanie innych obowiązków, o których mowa w § 1, i uchylić postanowienie nakładające karę.

ORZECZNICTWO

Uznaniu organu podatkowego pozostawiono wysokość nałożonej kary. Nałożenie kary porządkowej uzasadnia sam fakt zajścia zdarzenia określonego w art. 262 o.p. Okoliczności uzasadniające nałożenie kary porządkowej powinny zostać wskazane w pisemnych motywach uzasadnienia postanowienie w tym przedmiocie. Z kolei fakty wyłączające możliwość nałożenia kary porządkowej i popierające je dowody znajdujące się w posiadaniu osoby ukaranej będą przedmiotem badania w postępowaniu o uchyleniu nałożonej kary.

wyrok NSA z 15 października 2010 r., II FSK 812/09, CBOSA

W postępowaniu kontrolnym, którego stroną jest spółka, kara porządkowa, o której mowa w art. 262 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.), może być nałożona na mocy art. 262 § 1 o.p. w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zm.) jedynie na tę spółkę jako osobę prawną, a nie na członka jej zarządu (osobę fizyczną).

wyrok NSA z 11 kwietnia 2014 r., II FSK 1077/12, POP 2014/3, poz. 44

Organ podatkowy, wymierzając karę porządkową z art. 262 § 1 o.p., także w odniesieniu do jej wysokości ma obowiązek przedstawienia przesłanek uzasadniających jej wysokość, wiążąc ją z rodzajem przewinień, których dopuściła

się strona. Tymczasem z uzasadnienia postanowień organów obu instancji nie sposób ustalić, jakimi kryteriami kierowano się, nakładając karę porządkową w najwyższym ustawowym zagrożeniu, tj. w kwocie 2800 zł. Uznaniowość organów w zakresie nałożenia kary porządkowej nie może oznaczać dowolności w jej nakładaniu, jak i w decydowaniu o jej wysokości. Nie wystarczy bowiem samo powołanie i zacytowanie przepisu przez organy podatkowe. Odnotować też należy, że co do wymogu prawidłowego uzasadnienia stanowiska organu podatkowego co do wysokości kary, w tym w szczególności jej adekwatności do zarzucanych naruszeń obowiązków, niejednokrotnie w swym orzecznictwie wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny. Przykładowo w wyroku z 23 lutego 2016 r., II GSK 1592/14, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl>) stwierdził, że w razie spełnienia przesłanek zastosowania kary porządkowej z art. 262 § 1 pkt 2 o.p. organ podatkowy dysponuje swobodą w określeniu jej wysokości, jednakże okoliczności uzasadniające wysokość nałożonej kary porządkowej powinny zostać podane w pisemnym uzasadnieniu postanowienia. Obowiązek uzasadnienia wymiaru kary porządkowej wypływa z zasady zaufania do organów podatkowych (art. 121 § 1o.p.) czy też informacji (art. 124 o.p.). Strona ukarana musi mieć zagwarantowaną możliwość poznania całokształtu okoliczności prawnych i faktycznych, jakimi kierował się organ podatkowy, wydając postanowienie o jej ukaraniu. W innym bowiem przypadku możliwość kwestionowania wysokości nałożonej kary pieniężnej byłaby jedynie iluzoryczna, a działanie organu sprowadzałoby się do niekontrolowanej dowolności.

wyrok NSA z 16 marca 2017 r., I FSK 1734/15, CBOSA

! W stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2015 r., w sytuacji gdy postępowanie kontrolne w zakresie podatku od towarów i usług było prowadzone w stosunku do spółki cywilnej, jako strony tego postępowania, niedopuszczalne było nałożenie kary porządkowej na podstawie art. 262 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2012 r. poz. 749, ze zm.) na współnika tej spółki, z tytułu niezrealizowania nałożonych na nią w toku tego postępowania obowiązków.

wyrok NSA z 7 września 2017 r., I FSK 39/16, CBOSA

! Zgodnie z art. 262 § 1 pkt 2 i 2a o.p. strona, pełnomocnik strony, świadek lub biegły, którzy mimo prawidłowego wezwania organu podatkowego bezzasadnie odmówili lub nie dokonali w terminie wyznaczonym w wezwaniu złożenia wyjaśnień, zeznań, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin, przedłożenia tłumaczenia dokumentacji obcojęzycznej lub udziału w innej czynności, lub bezzasadnie odmówili okazania lub nie przedstawili w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach mogą zostać ukarani karą porządkową do 2800 zł. Z ww. przepisów wprost wynika, że wyłącznie bezzasadna odmowa dokonania danej czynności lub bezzasadne niedokonanie takiej czynności w terminie, otwiera możliwość nałożenia kary porządkowej na uczestników postępowania, w tym pełnomocników stron.

wyrok WSA we Wrocławiu z 29 stycznia 2021 r., I SA/Wr 395/20, CBOSA

Książka zawiera wybór orzeczeń i piśmiennictwa do poszczególnych artykułów ustawy – Ordynacja podatkowa i zagadnień związanych z jej przepisami.

Autorzy dążyli do wyselekcjonowania orzeczeń możliwie najbardziej aktualnych z punktu widzenia stanu prawnego i wyrażających poglądy ukierunkowane na kreowanie koncepcji wykładni. Orzeczenia są ułożone w porządku chronologicznym według daty wydania, opatrzone piktogramami określającymi ich znaczenie.

Pozycje piśmiennictwa przypisane są do poszczególnych artykułów ustawy, przy czym podstawowym łącznikiem publikacji jest jej dominujący temat.

Zbiór zawiera także starsze orzeczenia i literaturę dotyczące zagadnień, które są na tyle uniwersalne, że nie straciły na aktualności niezależnie od ewolucji stanu prawnego. Dobrym przykładem może być zagadnienie charakteru decyzji wydawanej w postępowaniu nadzorczym czy też skutków rektyfikacji decyzji. Zdecydowana większość zaprezentowanych orzeczeń została wydana przez sądy administracyjne, jednak są też pojedyncze orzeczenia sądów powszechnych oraz Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Małgorzata Niezgodka-Medek – sędzia Naczelnego Sądu Administracyjnego od 1999 r., od 2020 r. przewodnicząca Izby Finansowej Wydziału I rozpatrującego sprawy sądownoadministracyjne dotyczące podatków pośrednich (VAT i akcyzy), członek Kolegium NSA; w latach 1991–1999 dyrektor Departamentu Prawnego w Najwyższej Izbie Kontroli; w latach 2006–2014 członek Krajowej Rady Sądownictwa, w tym przez dwa lata jej wiceprzewodnicząca; członek Polskiego Towarzystwa Legislacji i wiceprzewodnicząca Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Sędziów Sądów Administracyjnych; autorka i współautorka kilkudziesięciu publikacji, w tym komentarzy, poświęconych prawu publicznemu, w szczególności procedurze administracyjnej, podatkowej i sądownoadministracyjnej, prawu podatkowemu, kontroli państwowej, tworzeniu prawa i wymiarowi sprawiedliwości.

Marek Szubiakowski – doktor habilitowany nauk prawnych, przez wiele lat prowadzący wykłady i seminaria z zakresu postępowania administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz na innych uczelniach; brał udział w pracach sejmowych m.in. nad Ordynacją podatkową; był członkiem powołanego przez Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego zespołu do spraw przygotowania projektu nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego; specjalista w zakresie prawa i postępowania administracyjnego; autor około 200 publikacji dotyczących postępowania administracyjnego ogólnego, podatkowego, egzekucyjnego oraz kontroli sądowej administracji.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL
WWW.PROFINFO.PL

